

Rob van der Burg

6 april 2017

Bosgroepen

The background of the slide is a photograph of a forest in autumn. The trees have yellow and orange leaves, and the ground is covered in fallen brown leaves. The image is slightly tilted to the right.

Vochtige bossen

“Tussen verdrogen en nat gaan”

Bosgroepen

Opzet presentatie Brochure

- Toelichting op de brochure
- Wat zijn vochtige bossen

Emiel: hydrologische herstel en achterliggende processen

Tim: fauna van vochtige bossen

Rob: praktijk van hydrologisch herstel

Preadvies Vochtige Bossen

2012-2014

- literatuuronderzoek
- Veldonderzoek (10 vernatte locaties)
- B-ware, Bargerveen, Alterra en Bosgroepen
- Patrick Hommel, Andre Jansen, Gert-Jan van Duinen, Arnold van den Burg, Esther Lucassen, Rienk-Jan Bijlsma, Emiel brouwer, Rein de Waal en Rob van der Burg
- Conclusie: herstel van hydrologie sleutel voor herstel van vochtige bossen
- Veel kennis
- Weinig toegankelijk

ontwikkeling+beheer natuurkwaliteit

o+bn

Kennisnetwerk OBN

Preadvies – **Herstel en ontwikkeling van vochtige bossen** op de pleistocene zandgronden

Brochure Vochtige Bossen

Tussen verdrogen en nat gaan

Auteurs: Rienk-Jan Bijlsma,
Emiel Brouwer,
Rein de Waal,
Rob van der Burg
(Hans van den Bosch en Aukje Gorter)

1. Bijzonder positie overgang van natte en droge bossen
2. Dilemma: verdroging in stand houden óf verdroging aanpakken met risico op neg effecten

Doel: enthousiastmeren en bewust maken van beleidsmakers en beheerders voor herstel van de hydrologie in vochtige bossen

Bosgroepen

Wat zijn vochtige bossen?

Winter: nat tot in de wortelzone (GHG tot aan maaiveld)

Zomer: voldoende uitdroging voor doorluchting (GLG > 40 cm onder maaiveld)

Grondwatertrap (Gt)	Grondwaterstanden (in cm -mv)						
	I	II	III	IV	V	VI	VII
GHG	< 20	< 40	< 40	< 40	< 40	40-80	> 80
GLG	< 50	50-80	80-120	80-120	> 120	> 120	> 160

Natte bossen: GLG (zomer) < 40 cm –mv (veenbodem)

hydrologie dominante factor

Droge bossen: GHG (winter) niet in wortelzone > 40 cm – mv

bodemsubstraat (en boomsoortensamenstelling) dominante factor

Drie typen vochtige bossen

Beekdalbossen	Stagnatiebossen	Dekzandbossen
	“leembossen”	“heideontginningsbos”
Basenrijk	Basenrijk	Basenarm
Regionaal + lokaal GW	Lokaal GW + regenwater	Lokaal GW + regenwater
Zomerwaterstand hoog	Zomerwaterstand laag	Zomerwaterstand laag
Vogelkers-Essenbos	Eiken-Haagbeukenbos	Beuken-Eikenbos
Hooiland en hakhout	Hakhout	Heide

Bosgroepen

KADER EN OPPERVLAKTE

Preadvies en Brochure: vochtige bossen op de pleistocene zandgronden

- Geen polderbossen, duinen, heuvelland
- Wel zandgronden, leemgronden en beekdalen

Vochtig bos 1/3 van het areaal

• Bos in Nederland:	370.000 ha
• Pleistocene zandgronden:	300.000 ha
• Vochtig bos	85.000 ha
• Vochtige heideontginningen	70.000 ha
• Vochtige landbouwontginningen	15.000 ha
• Oud bos (<1800)	35.000 ha

Bron: 4de Bosstatistiek CBS, 1985

Kenmerken Vochtige Bos

Bekend van rijke voorjaarsflora

Of van Pijpenstrootje in dennenakkers maar

Jonge bossen aangelegd na 1800 en 1900

- Vooral heideontginningsbossen zijn jong
- Soortenpool klein
- Bosstructuur en bodemontwikkeling ver van natuurlijke bossen
- Productie boomsoorten (naaldhout, eik, beuk, Am. Eik)

Aanleg gepaard met ontwatering, rabattering en spitten

- Nivellering van de groeiplaatsen
- Ruilverkavelingen versterken verdroging

Ontwikkeli

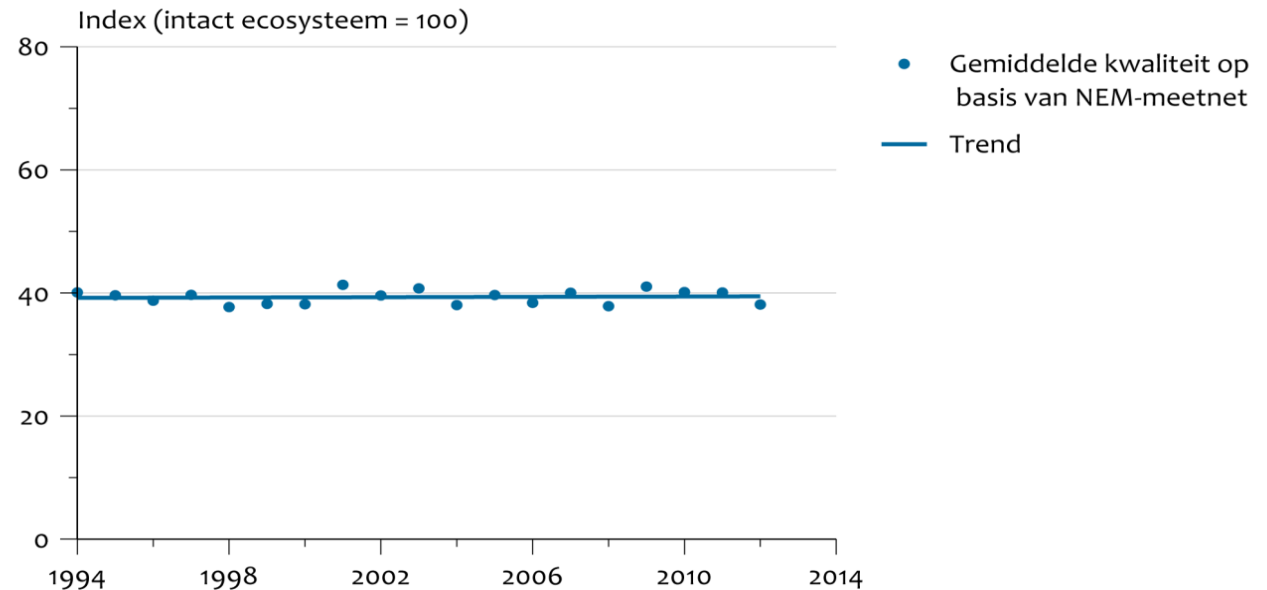
Aandacht voor

- Natuurlijke
- Dood hout
- Structuur
- Menging
- Inheemse

Weinig aandacht v

- hydrologie € Bron: PBL, Alterra.
- Jaren 1980 zure regen -> jaren 1990 bosbemesting en bekalking.

Voorkomen van doelsoorten in bos

WUR/feb14
www.clo.nl/nl205205

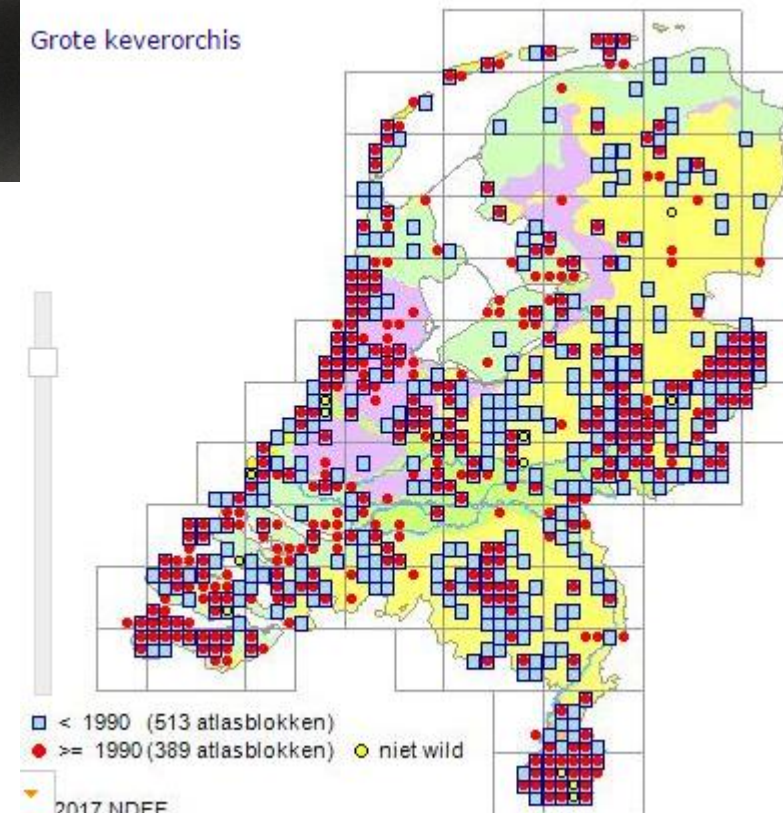
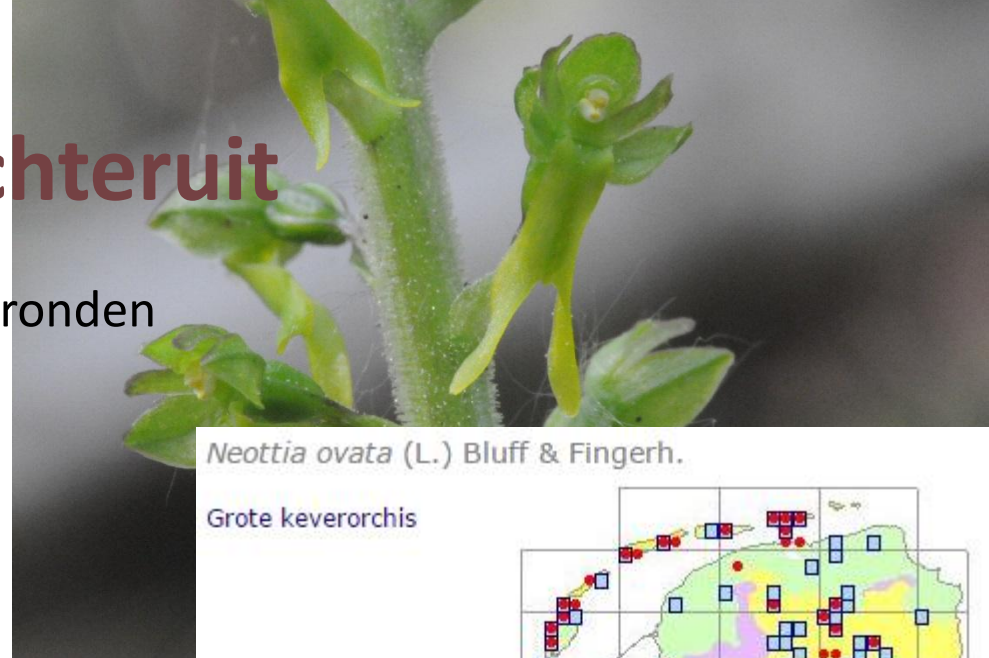
De bosparels gaan achteruit

Eiken-haagbeukenbossen op de leemgronden
Vogelkers-Essenbos in de beekdalen

Voorbeeld: Grote keverorchis

Oorzaken:

- verzuring
- beheer (staken hakhoutbeheer)
- En.. Verdroging?

Verdieping kennis ecologisch functioneren

ontwikkeling+beheer natuurkwaliteit

o+bn

Voedselkwaliteit en biodiversiteit in bossen van de hoge zandgronden

o+bn

Kennisnetwerk OBN

Preadvies – Herstel en ontwikkeling van vochtige bossen op de pleistocene zandgronden

VBNE

Herstel broekbossen

J. Runhaar
E.C.H.E.T. Lucassen
A.J.P. Smolders
R.C.M. Verdonschot
P.W.F.M. Hommel

KWR Watercycle Research Institute

ontwikkeling+beheer natuurkwaliteit

o+bn

Arme bossen

verdienen beter

VBNE

ontwikkeling+beheer natuurkwaliteit

o+bn

Vochtige bossen

tussen verdrogen en nat gaan

VBNE

Bosgroepen

Verdieping kennis ecologisch functioneren

Droge bossen

- Verstoorde mineralenhuishouding
- Toepassen steenmeel, rijk-strooiselsoorten

Natte bossen

- Hydrologisch herstel en valkuilen

Vochtige bossen

- Combinatie
- Eigen problematiek (rabattering)

Bosgroepen

Samenvattend

Vochtige bossen behoren tot onze soortenrijkste bostypen
Ook soortenarme delen maar beter dan droge bossen

Nog steeds achteruitgang natuurwaarden

Herstel: sleutelpositie voor verbeteren van de hydrologie

Maar ook aandacht voor

- Mineralenbans herstellen (steenmeel ? Rijkstrooiselsoorten)
- Soortenpool vergroten (introductie flora en fauna)
- Rabatten
- Structuur komt vanzelf?